

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir«, Velikovec, Koroško.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Rokopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto K 20—
» pol leta » 11—
» četrt » » 6—
» 1 mesec » 2—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 50 v, med besedilom po 1 K za 1 cm² vsakokrat, minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 80 v, za parte, zahvale in izjave po 1 K za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 30 v za besedo; debelo tiskano 60 v vsakokrat; minimum 5 K.

Za izvestilo pri upravništvu 3 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvo lista »Mir«, Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 18. oktobra 1920.

Št. 66

Razglas.

V krajih, kjer imajo Nemci večino, so naši ljudje zadnje dni postali zelo malodušni.

Samo na to mislijo, kako bi ušli nemškimi in nemčurškimi grožnjam. Kakor pred pretečim sovražnim navalom mislijo na beg.

In vendar bi lahko vedeli, da je uprava Nemške Avstrije, pred katero imajo strah, pod strogo kontrolo medzavezniških držav, ki strogo pazijo na vsako krivico, ki bi se zgodila manjšinam.

Kdor bo postal avstrijski podanik, bo moral imeti iste pravice kakor nemški njegovi sodržavljanji.

In Jugoslavija je dosti močna, da bodo tudi sosedne države imele vzrok bati se, preganjati in zatirati Jugoslovane, ki bodo zaenkrat postali tuji podaniki.

Plebiscitna komisija je sama razglasila, da se radi glasovanja ne sme nobenemu krivica goditi.

Medzavezniške vlade bodo vedele potrebno ukreniti, da se bodo njihovi ukazi spoštovali.

Širokoustijo se, storiti Vam pa ne smejo ničesar.

Glave po koncu brez strahu!

Narodni svet za Koroško.

Ostanimo na domači zemlji!

Takšen plebiscit kakor se je vršil pri nas na Koroškem, ne more biti izraz prave ljudske volje. Goljufali, podkupovali, lagali so se Nemci, da se je kar kadilo. S tem so dosegli večino in hočejo pred svetom dokumentirati, da je Koroška nemška dežela. Prav smo imeli, ko smo nešteto krat trdili, da Nemcem ni za Koroško, ampak samo za Nemčijo. Zmagoslavno so prepevali, ko so izvedeli o izidu glasovanja, „Die Wacht am Rhein“ in „Vom Thal bis an die Gletscherwand, tön deutsches Lied im Kärntnerland.“ — Kaj naj napravimo? Ostanimo na domači grudi in mirno čakajmo, kar pride! Ne izgubimo glave! Najslabše bi bilo, če bi sedaj naši kmetje prodajali za slab avstrijski denar kmetije in posestva.

Ne proč! Okrepimo takoj zopet organizacije! Če ne bomo delali, storimo Nemcem najboljšo uslugo.

O koroškem plebiscitu še ni izgovorjena zadnja beseda. Ne povešajmo glav, pogum velja!

Zaupajmo v svojo moč!

O Koroški še dolgo ne bo izgovorjena zadnja beseda. Veliko se bo še pisalo in govorilo ter razpravljalo o tej lepi deželici, v kateri Slovenci pod staro Avstrijo niso uživali nobene pravice, ampak so imeli samo dolžnosti kakor v srednjem veku podaniki, katere je tepel graščakov bič.

Številno smo po nemških sleparijah podlegli, a te zmage tudi Nemci ne morejo biti veseli, kajti moralna zmaga je na naši strani.

Razumljivo je, da se je poprijela naših ljudi malodušnost. Proč z njo! Zopet na noge v sveti boj za pravice slovenskega koroškega ljudstva. Ravno sedaj je treba podvojenih sil, podvojene

energije. Ne zapuščajte svoje domovine tisti, katerim je ni treba zapuščati. Ostanite med ljudstvom, ki potrebuje kulturnih in duševnih voditeljev. Nemška vzgoja je nam vtepla strah pred Germani. Preč s tem strahom. Ves svet jih črti! Zaupajmo v svojo moč, v svojo jugoslovansko domovino, v svojo slovansko bodočnost.

Nad 200 milijonov nas je Slovanov in Nemcev 70 milijonov. Ta slovanska sila, ta krepka mlada demokratična sila, oprta na prijatelje v Evropi in izven nje, bo prišla in mora priti do veljave, kajti to je mlada, čista neizrabljena duševna energija, ki se bo razmahnila po Evropi in čez njo. Če smo v stari Avstriji doživeli zunanji politični poraz, smo se mogli opirati edino le na Čehe, ki pa niso tvorili države za se. Sedaj pa je naše stališče veliko boljše. Imamo svojo državo, Čehi imajo svojo, z Bolgarijo bomo stopili v prijateljske odnose in orientirati se bomo morali tudi proti vzhodu, proti Rusiji. Ta zunanji politični neuspeh, ta sleparija, ki so jo podpirali Italijani, nas ne sme ustrašiti. Zopet moramo zbrati vse sile in v odporu proti sovražniku ostati močni in krepki. Našo državo zavijajo druge države! Širimo jugoslovansko državno idejo še bolj med narodom, ki bo otrešel tudi ta prah s čevljev, ki so mu ga napihali nanje celovski avtomobili.

Ljudstvo je vredno, da se zanj borimo in mu izvojujemo lepšo bodočnost, kakor bi ga čakala pod avstrijsko republiko in pod mrzlo, težko prajzovsko pikelhavbo, katero si bo Avstrija kmalu nadela na glavo!

Kaj sedaj?

V zadnjih dneh opažamo, da ljudje brez glave dero iz plebiscitnega ozemlja kakor pred pretečim sovražnim navalom. Tem povemo, da je sedanj položaj drugačen kakor lani. Lani je bila vojska, letos pa se vršijo pogajanja pod nadzorstvom cele Evrope. Evropa pazi, da se nobenemu ne godi krivica.

Podlistek.

Cestar Martin.

Nekaj posebnega je bil cestar Martin. Ni bil v svoji službi samostojen, ampak je delal v službi državnega cestarja Franca Dovžana. Slednji je imel v Dolu svoje malo posestvo in zaradi tega posestva ni mogel biti ravno vsak dan na cesti. Svoje službe pa tudi ni maral opustiti, ker mu je nesla vsak mesec gotov prislužek in mu je obetala na stara leta majhno pokojnino. Na cesti pa tudi pridejo sem in tja opravila, ki jih en sam možki precej težko opravlja ali vsaj z veliko zamudo. Zato si je držal Franc Dovžan v Dolu svojega hlapca, ki mu je potem pomagal pri domu in na cesti. Ker je bil razmeroma mirne narave in svojih ljudi ni čez mero izrabljajal, mu ni bilo treba vsako leto o Šmihelci iskati novih poslov. Hlapec Martin se je bil že tako privadil hiše in dela na cesti, da ga je bilo mnogo gosteje videti na cesti kot cestarja samega. Zato pa ga je cela okolica le klicala s cestar Martinom.

Nihče prav ni vedel, kaj je s tem cestarjem Martinom. Bilo je pred leti v pozni jeseni enkrat, ko je moral Franc Dovžan sam delati na cesti. Ravno tisto leto je bil prikupil precej njiv k svoji hiši. Med letom je še zmagal sam s svojo ženo, otroci in deklo Marijano delo na polju in na cesti. Prišla pa je jesen, ki zahteva, da morajo vsi pridelki polja biti pospravljani, da mora biti vsejana ozimina. V jeseni pa mora biti tudi cesta nanovo z gramozom posuta, obcestni rovi morajo biti

osnaženi, ob robih mora biti trava, ki je mogoče začela siliti na cesto, odstranjena. Torej vsak dan več dela. Dnevi pa so vedno krajši. Začel je na cesti izpraševati ljudi, če znajo za kakega hlapca. Obljubljal je razmeroma dobro plačo in zatrjeval, da delo ne bode prenaporno. Pri hrani pa ga tudi ne bode ločil od ostale družine.

Nekega dne se pelje zraven dojskega posestnika Ravnjaka tuj možki. Cestar pozdravi kmeta in začneta se pogovarjati o tem in onem. Ni bilo dolgo in Dovžan je prišel s svojim načrtom v razgovor. Hlapca iščem. Moram ga imeti. Pa sedaj na jesen ga je težko dobiti. Ravnjak in njegov sopotnik se spogledata. Kmet pusti cestarja naprej pripovedovati, kaj vse bode moral pri njem hlapec delati in kaj vse bode imel za plačo. Konec koncev je bil, da se je sopotnik ponudil cestarju Francu za hlapca in je že takoj isto noč ostal v njegovi hiši.

Malo nekaj čudno se je zdelo, ko je pogledal cestar Franc Dovžan poselsko knjižico svojega hlapca. Martin Knez mu je bilo ime. Rojen je bil Podhumom, star petintrideset let. Pa vse to se mu ni zdelo nič čudno. Čudno je bilo samo to, da je bila knjižica čisto nova in še ni bilo v njo vpisane nobene službe. Ker pa mu je Martin ugajal in je bil z njegovim delom zadovoljen, ga ni nič dalje izpraševal po vzroku. Mogoče je, da je prejšnji zgubil. Mogoče mu jo je prejšnji gospodar zadržal. Nenavadna se mu je zdela tudi obleka Martinova. Bila je vsa tako iz boljsega blaga. Posebno cestarjeva žena je vedela povedati, kako lepo perilo ima hlapec Martin. Tudi to ju ni končno veliko vznemirilo.

spoznali v Martinu res varčnega človeka. Tako je minula jesen in zima in začelo se je novo leto.

Stanoval je Martin v mali podstrešni sobi z enim oknom. Ker je bil cestar Franc z njim jako zadovoljen, si ga je na vse mogoče načine hotel obdržati pri hiši. Ob Veliki noči mu je dal njegovo sobico nanovo obeliniti. Dal mu je bil na razpolago omaro za obleko. Postelj pa mu je že prej bil čedno oskrbel. Kovček Martinov je še stal v sobi in miza in dva stola. To je bila vsa oprava, ki je njemu zadostovala in bil je zadovoljen z njo.

Tudi glede dela je bil hlapec Martin zadovoljen s svojim gospodarjem. Zjutraj, ko je vstal, je šel živino oskrbet, potem k zajutruku in nato na cesto, če ni bilo pri domu kaj nujnega. Na večer pa zopet oskrba živine.

Delo na cesti ni nobena umetnost. Tudi navadno ni posebno težko. Enakomerno se giblje dan za dnevom. Enkrat se odpravljajo smeti in blato, zopet se čedijo rovi, zopet odstranja trava, zopet posiplje. Dvakrat v letu se kosijo ozki obcestni rovi, ki so cestarjev užitek. Posebno nekaj mu je ugajalo: Mir, katerega je imel pri svojem delu na cesti. Vedno so hodili ljudje mimo njega, stari in mladi. Vsak čas se je kdo mimo pripeljal, pa nobeden mu ni rekel žal besedice. Sem in tja je pozdravil kakega znanca in izpregovoril z njim to in ono; pa sta se zopet mirno razšla. Vsi so bili z njim zadovoljni in on je bil zadovoljen z njimi. Posebno cestarju Francu, svojemu gospodarju, se je bil prikupil. Tako se je bil lahko za-

Ljubljana
moško
Martin
nja leta

Plebiscitna komisija je v razglasu z dne 21. julija 1920 razglasila: „Ne bomo dovolili, da se vrši pritisk pred glasovanjem ali **maščevanje po glasovanju**.“ To je bilo sklenjeno pod avtoriteto cele Evrope.

Če pride do izročitve posameznih delov plebiscitnega ozemlja nemški upravi, bo ta pod nadaljno kontrolo medzavezniških sil zavezana, skrbeti za to, da bodo v istini vsi državljani avstrijske republike imeli enake pravice, da nikomur ne bo smela biti omejena osebna prostost in da nikdo ne bo moral trpeti oškodovanja na premoženju, **ker** je Slovenec ali ker se jo njem domneva, da je za Jugoslavijo glasoval. Jugoslavija ima zadostno avtoriteto, priznana po velesilah, da bo mogla uspešno nastopati proti morebitnemu zatiranju svojih sonarodnjakov v sosedni republiki.

Grožnje nemčurjev glede bodočnosti so torej prazne kakor so bile prazne njihove grožnje glede zadnjih dni. Res so prišli v množicah v našo cono, vpili in kričali, dejansko se nas pa niso upali napasti, ker dobro vedo, kake posledice bi to za nje imelo.

Če posamezni naši kraji pridejo pod upravo avstrijske republike, bo komisija medzavezniških držav čuvala nad njimi in pazila, da se jim ne bo godila krivica. Ne bojte se tedaj praznih groženj svojih nemčurskih sosedov.

Navedem vam naj primer. Avstrija danes ne more več tako oblastno postopati proti svojim sodržavljanom druge narodnosti kakor je postopala v zadnjih letih pod cesarsko avstrijsko upravo. Kakih 30 let so dunajski Čehi zahtevali za svoje otroke vsaj ljudske šole na Dunaju. Bili so pripravljani jih vzdrževati z lastnim denarjem. Celo tega jim cesarska avstrijska vlada ni hotela dovoliti. In vendar so Čehi poleg Nemcev bili najvažnejši narod v bivši monarhiji. Na Dunaju jih je bilo četrť milijona.

Danes mora avstrijska republika onim Čehom, ki so še nadalje na Dunaju ostali, vzdrževati češke šole na državne stroške. Zakaj? Ker medzavezniška kontrolna komisija pazi na to, da se narodnim manjšinam priznane krivice ne kršijo.

Pogum! Zvestih koroških Slovencev Jugoslavija nikoli ne bo zapustila!

Protestni shod v Ljubljani.

Ljubljana je na sijajen način pokazala, da čuti z nami koroškimi Slovenci. Nad 20.000 ljudi se je udeležilo protestne manifestacije za slovensko Koroško. Protestni shod se je vršil pred Mestnim domom. Kot govorniki so nastopili gg. višji šol-

in svoje prejšnje službovanje. Kaka razlika. Bolj kot se je prej trudil, da bi ljudem pomagal, več je imel sitnosti in nevhvaležnosti, več nemirnih noči. V tej nizki službi pa je tako s pokojem. Ko so odvečerjali, je bil navadno prost. Šel je v svojo sobo, prižgal luč, vzel iz svojega kovčka knjigo in sedel pri njej celo uro. Potem jo je položil nazaj. Marsikdaj je še vzel katero drugo in bral iz nje. Potem pa je zopet zaklenil kovček.

Ob nedeljah je šel v cerkev k sv. maši. Potem pa je bil navadno v društveni sobi, vzel tam svoj časopis in si izposodil to ali ono knjigo in šel domu. Ko so bile volitve v društvu, imeli bi ga bili radi za predsednika, pa se ni pustil voliti. Le službo knjižničarjevo je prevzel. To je bila za društvo velika pridobitev. Spravil jo je v najlepší red; pa kar je bilo glavno: Poznal je vsako knjigo in je vsakemu znal nasvetovati, katero si naj izposodi, kako jo naj čita in na kaj naj posebno pazi. Posebno mlade ljudi je k čitanju izpodbujal. In potem ti razgovori s člani o pisateljih, ki so to ali ono knjigo spisali, o vsebini te ali one. Kakor bi bil malim otrokom najbolj zanimive pravljice pravil, tako so ga radi poslušali. Veliko rajši so ga poslušali kot gospoda kaplana, kadar jim je govoril v društvu. Pa tudi verjeli so mu veliko več kot slednjemu. Tako je prišel cestar Martin do občega ugleda v fari in vsi so zavidali cestarja Franca Dovžana za takega hlapca. Prva leta so še poizkušali ga zva-biti proč od hiše v drugo službo, tudi župnik ga je hotel enkrat pregovoriti, da bi vstopil k njemu. Ponujali so mu boljše plače. Pa vse zaman.

Ko pa je leta 1918. začela razsajati španska bolezen po Dolu, se je je nalezal tudi cestar Martin. Čez par dni ji je podlegel. Ko ga je prišel domači župnik sprevideti in ga je mazilil s svetim oljem, mu ni hotel podati ročne dlani: „Sacerdos sum“. Župniku se je nekako začela tresti roka in videla se mu je zmedenost na obrazu. Pri slovesu je še naročal župniku: Če umrjem, dajte me pokopati v moji župniji pod stezo pred vhodom v župno cerkev. Umaknil sem se jim v življenju, da me niso mogli več teptati; naj sedaj hodijo po meni...

ski nadzornik Gangl, dr. Oblak, Vahtar, Fakin, Deržič, Juvan. Vsi so povdarjali, da koroški plebiscit ni izraz prave ljudske volje. Plebiscita ne moremo in ne bomo priznali. Vse je burno odobraval besede govornikov. Zborovalci so zahtevali intervencijo naše armade. Pred bivšo kazino so govorili Vahtar, Jelenc in duhovnik Hafner. Nato se je nadaljeval obhod na Bleiweisovo cesto. Deputacija je odšla k deželnemu predsedniku dr. Brejcu, da mu izroči resolucijo protestnega shoda in dobi pojasnil, kaj je vlada ukrenila.

Predsednik dr. Brejce je stopil na balkon in izjavil, da je plebiscit očitno falsifikat, ki ga ne bomo nikdar priznali. Vložili bomo oster protest. Ugovarjali so mu: „Nič protestov. Protestirajmo z bajoneti. Armado pošljite gor!“ Dr. Brejce: Ne pozabite, da jaz nisem komandant vojske. Centralno vlado sem takoj opozoril na opasnost. Ravno ta hip zboruje ministrski svet, da sklene, ali naj vkoraka naša vojska na Koroško. (Hrupni medklici: „Mora“.)

Za predsednikovim govorom je nastopilo še par govornikov. V znak protesta so bile popoldne zaprte vse trgovine, gostilne in drugi lokali. Sprejeta je bila naslednja

resolucija:

Ljudsko voljo uvažujemo in upoštevamo, a mora biti resnična in izražena s poštenimi sredstvi. Ljudska volja pa, ki jo naj bi izražal koroški plebiscit, ni resnična in ni pridobljena s poštenimi sredstvi, ker so jo rodila nasilja in sleparstva. Koroški plebiscit je potvora resnice in ljudske volje! Pod nobenim pogojem ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi ostalo v veljavi, kar se je zgodilo z nasiljem in sleparstvom na škodo našega naroda in naše zemlje. Uporabiti hočemo in moramo vsa sredstva, da dosežemo svojo pravico! Zato zahtevamo, da naša centralna in deželna vlada ukreneta z vso energijo in neizprosno nemudoma vse, da se prepreči katastrofa in da ostaneta naš narod in naša zemlja trajno in nerazdružno zvezana z Jugoslavijo. Predvsem pa zahtevamo od naše vlade, naj v varstvo našega zavednega, do zadnjega hipa zvestega ljudstva in v varstvo njegovih domačij, njegovega življenja in imetja na plebiscitnem ozemlju stori vse, kar je v njeni moči in v naši volji. To je vlada dolžna storiti v lastnem ugledu in v življenjskem interesu vernega koroškega ljudstva. To varstvo pa je mogoče in uspešno le, da naša vojska takoj zasede vse plebiscitno ozemlje. Zato pozivljamo vlado, naj brez odloga odredi, da stopi naša vojska na plebiscitno ozemlje!

Pogum velja!

Radovali smo se in vriskali preteklo nedeljo ko na predvečer naše svobode. Pa hlapčevske duše, neznačajneži so nas izdali. Otopeli so v ponižujoči zaslepljenosti in niso bili zmogni, niso bili zreli in vredni lepših dni.

Par tisoč nezavednežev je odločilo plebiscit v korist Avstrije, izpušane, izgledane Avstrije, ki se pred celim svetom sramuje svojega imena. Izdali so narod in materin jezik in vero in vse. Ves slovenski svet jih zaničuje in jih bo zaničeval, dokler ne zgine poštenost iz sveta. Zaničevali pa jih bodo tudi njih nemški gospodje, kajti izdajalec je gnusni odpadki človeške družbe, katerega se sramuje kakor prijatelj, tako sovražnik.

Plebiscit je izpadel v našo škodo. Ampak, mi koroški Slovenci, radi tega ne obupavamo in ne klonimo glave. Ni še vseh dni konec, kolo zgodovine se pomika še vedno naprej. Pride čas, udari i naša ura.

Koroški Slovenci!

Naj nikdo ne misli, da se povrne majnik lanskega leta in njegove folksverovske tolpe. Razmere so se med tem korenito izpremenile. Oni majnik je preživljala Jugoslavija svoje prve dni, medtem pa je zrasla v urejeno silno državo, ki se je boje vsi sosedi krog in krog, najbolj pa Nemci in Italijani. Jugoslavija je prevzela tudi dolžnost, ščititi in varovati vse Jugoslovane, ki niso še združeni, tudi koroške Slovence. Ona bo stala s puško ob nogi na straži, da se ne zgodijo krivice koroški Sloveniji, dokler ne pride usodni dan.

Avstrija je morala obljubiti v mirovni pogodbi, da bo varovala in spoštovala pravice manjšine. Ne bo več mogla goljufati kakor nas je goljufala habsburška Avstrija pred vojno. Tudi v Jugoslaviji imamo Nemce, v Mariboru, v Celju, v Ptaju, v Ljubljani, v Kočevju. Ako se predrznejo koroški Nemci preganjati ali zatirati koroške Slovence, bi odgovorila naša država po pravilu: zob za zob, oko za oko. In tako

modra bode avstrijska vlada menda tudi, da ne izpostavi naših Nemcev s svojo politiko v nevarnost čisto sigurne pogube.

• Ohranimo mirno kri in presočajmo novi naš položaj možato in resno. Predno se izroči cona A nemški upravi, bo preteklo še dosti časa in bo dosti prilike, da ukrenemo, kar zahteva sigurnost našega življenja in imovine. Nemški orožniki in uradniki ne pridejo k nam že takoj jutri ali pojutrišnjem. Plebiscitna komisija s svojim delom še ni pri kraju in njena dolžnost je, jamčiti za telesno in duševno svobodo slovenskega prebivalstva na Koroškem. Jugoslovanska vlada ne bo in ne more nikdar in nikoli dopustiti, da bi se nemčurske duše maščevale nad našimi ljudmi zato, ker so bili pogumni dovolj, da so 10. oktobra z glasovnico povedali, da hočejo v Jugoslavijo.

Hvala Bogu je jugoslovanska kraljevina močna dovolj, da ji ni treba ponižno prositi in moledovati pariške konferenclarje. Ona bo varovala koroško slovenstvo po lastnem preudarku in s sredstvi, ki se ji bodo zdela umestna. Anglija, Francija in Amerika, ki so nam vsilile ta izdajalski plebiscit, morajo garantirati tudi za svobodo nas preglasovanih koroških Slovencev. (O Italijanih ne govorimo, kajti njih vsakdanji kruh je hinavščina in njih molitev kriva prisega.)

Pogum velja! Le s pogumom bomo dosegli, da se bodo nas bali. Bali, pravim, ne spoštovali, kajti na spoštovanje ljudi, ki so na tako sramoten način izdali svojo domovino, pač lahko pis-kamo.

Plebiscit.

Potvorjen plebiscit.

Vovbre pri Velikovcu, 13. okt. Danes zvečer so se začeli zbirati tukaj nemški in nemškutarski banditi z namenom, da umore tri najodličnejše Slovence, in sicer slovenskega gozdarja, Pavlico in po domače Mentlovega sina Grila. Ta trojica je zaupno za to izvedela in je v zadnjem momentu, ko se je tolpa že bližala, pribežala v Velikovec.

Pliberk, 13. okt. Domače ljudstvo je popolnoma razočarano in nikakor noče verjeti, da bi Slovenci plebiscit izgubili, zakaj na dan glasovanja je videlo svoje množice, o kateri je vedelo, da ima pravico glasovanja, dočim nasprotnikov ni bilo videti mnogo. Zato se vprašuje, odkod te razmeroma majhne naše številke tam, kjer smo v resnici imeli velikansko večino. V resnici je to danes še prava zagonetka, ne glede na to, da so omahljivci pod vtisom terorja in groženj nasprotnikov in vsled podkupovanja glasovali z nasprotniki. Dejstvo je, da je domače prebivalstvo imelo pri plebiscitu veliko večino in da so nasprotniki zmagali edinole s tujci, ki so po zaslugi antantne plebiscitne komisije dobili pravico glasovanja, ki je po mirovni pogodbi nikdar ne bi smeli imeti. Sedaj Nemci sami govore, da se je okrog 10.000 Nemcev razkropilo v cono A, vsi z glasovalnimi izkaznicami. Tako si moremo razlagati tudi, da imajo Nemci slabo vest in da si le bolj na zunaj delajo korajžo in slavijo zmago, dočim je videti, da so njihove slovesnosti danes neodkritosrčne. V vsej Nemški Avstriji, pa tudi v cono A, gorijo nemški kresovi, sliši se pokanje topičev, Nemci slavijo svojo zmago. Slovensko prebivalstvo je silno potrto, joče in plaka, vendar pa je v njihovih vrstah videti toliko odločnosti in pripravljenosti na vse, tudi za življenje, samo da ostane cona A Jugoslaviji.

Dobrla ves, 13. okt. Kako naravnost nesramno so celo na dan plebiscita Italijani agitirali za Nemce, dokazuje nastopno dejstvo: V Žitari vasi se je italijanski delegat peljal sam s svojim avtomobilom po dva voliva, o katerih je mislil, da bosta glasovala z Nemci. Oba sta slovenskega mišljenja, akoravno je njun oče strasten nemškutar. Zato sta se skrila, da ju Italijan ni mogel siliti na glasovališče.

Železna Kapla, 13. okt. Drastičen primer očitne pristranosti nemških predsednikov glasovalnih odsekov se je zgodil na glasovališču za občino Belo v Železni Kapli. Dotični predsednik Jožef pl. Lürzer je večkrat namenoma dajal slovenskim strankam po eno belo in dve zeleni glasovnici, tako da je pri sklepu glasovanja manjkalo komisiji celih 23 zelenih glasovnic. Taki glasovi so seveda neveljavni in so tako izgubili Slovenci 23 glasov. V Železni Kapli so, kolikor se že danes more dognati, sprejeli v glasovalni imenik 36 neupravičenih Nemcev, v Beli pa 42. V Dobrli vasi so odbili 57 upravičenih slovenskih reklamacij in sprejeli 135 neupravičenih nemških. V Grebinju so odbili 46 upravičenih slovenskih, spre-

jeli pa 100 nepravilnih nemških reklamacij. To se je ponavljalo takorekoč skoro v vseh občinah, zlasti pa v občinah, ki imajo številnejše prebivalstvo. Vidi se v tem sistem, ki jim je bil omogočen samo po italijanskih zastopnikih, ki so reševali reklamacije. V Beli niso sprejeli odličnih Slovencev v glasovalni imenik, češ, da jih nihče ne pozna in da so tujci, akoravno še nikdar niso prišli par ur, odkar so se rodili, od svoje hiše, med drugim na pr. so izreklamirali županovo soprogo in hčerko, akoravno sta tam rojeni in nikdar nista bili nikjer drugod in nikjer drugod nista imeli stalnega bivališča. Izreklamirani sta kot nepoznani. To je seveda italijanski zastopnik v Pliberku potrdil. Nemci so reklamirali kar na slepo srečo en gros, češ, nekaj se bo že posrečilo. Uradnih potrdil niso mogli nikjer doprinesiti in se opirali samo s splošnimi frazami, kakor un-bekannt, unauffindbar, zu jung, war am 1.1.1919 nicht hier itd. Naša uradna dokazila so antantni zastopniki kratkomalo ignorirali.

Železna Kapla, 13. okt. Za zgled, kako so postopali distriktni sveti s slovenskimi reklamacijami, naj služi primer Kristine Kalijan, ki je umrla. Slovenci so predložili občinsko spričevalo, da je imenovana res umrla. Plebiscitna komisija pa je ukrenila, da ostane vpisana v imeniku in da naj glasuje. V resnici je tudi glasovala, toda ne ona, nego drug, ki si je njene izkaznice prisvojil in z njenim imenom glasoval. Taki primeri se mnogokrat ne dajo kontrolirati, ako jih člani komisije niso osebno poznali in brez dvoma je takih primerov silno mnogo.

Velikovec, 13. oktobra. Skoraj iz vseh občin nam poročajo, da naši glasovalci v mnogih primerih izkaznic niso dobili, zlasti tam, kjer so jih delili nemški člani krajevnih glasovalnih od-sekov in so dotične izkaznice prišle v roke Nemcem, ki so z njimi glasovali. Ako pregledamo vse plebiscitno postopanje, vidimo, da pomeni velike sleparije in goljufije pod legalnim plaščem. Takega plebiscita pač nobena država ne more priznati, ako tudi ga je vodila antantna komisija, očitno pristranska.

Plebisciti so se dosedaj vršili v Šlezviku in ob mejah Poljske. Severni del Šlezvika pripade Danski, južni Nemčiji. Narodnostna karta in zgodovina nam pravita, da je prav tako. Zelo slabo je izpadel plebiscit za Poljsko. Nad 90% glasovalcev se je v zahodni Pruski in v vzhodni Pruski izreklo za Nemčijo. Tam namreč, kjer se je sploh plebiscit vršil. Opravičuje Poljake dejstvo, da se je vršilo glasovanje v najtežjih dneh nove poljske republike. Računali so na vhod v Moskvo in so mislili pregnati boljševike. Ti so jih vrgli nazaj in še-le pred Varšavo so se ustavili. S francosko pomočjo so rusko ofenzivo zavrnili. O našem plebiscitu pa se bodo bavili še vsi jugoslovanski listi.

Vtis v Belgradu.

Belgrad, 13. oktobra. Nepovoljne vesti iz Koroške so napravile zelo velik vtis po vsem mestu. Zavlada je v vseh slojih velika razburjenost ter vse govori o tem vprašanju. Listi iščejo vzroka neuspeha ter zvrčajo krivdo na pristranost plebiscitne komisije, ki se je na najnedostojnejši način igrala z našimi pravicami. Od vlade zahtevajo, naj ne opusti teh krajev, dokler ne bo razvidno, s kakimi mahinacijami se je posrečilo Italijanom in Nemcem, uropati nam Koroško.

Belgrajska vlada vložila protest.

Belgrad, 13. oktobra. Naša vlada še ni dobila uradnih podatkov o izidu plebiscita na Koroškem. V rokah naših oblasti so dokumenti, ki jasno dokazujejo nekorektnost pri plebiscitu. Vlada je že vložila protest pri konferenci poslancev ter zahtevala popravilo teh nekorektnosti.

Plebiscitne in jugoslovanske

rabljene poštne znamke kupi

Žolger, Maribor, Tattenbachova ul. 18/III.

Politični pregled.

Pogajanja z Italijo odgodena.

Belgrad, 13. oktobra. Včeraj so nastale nove težkoče pri pripravah za odhod naših delegatov k pogajanjem z Italijo. Včeraj je italijanski opravnik Galanti posetil min. predsednika dr. Vesniča, s katerim je imel daljše posvetovanje. Zatem se je vršilo posvetovanje ministrov dr. Trumbiča in Draškoviča z min. predsednikom dr. Vesničem ter je bil odgoden odhod naših delegatov, ki bi imeli oditi že jutri. Govori se, da dela italijanska vlada nove težave z ozirom na osebe in njihovo pooblastilo pri pogajanjih. Tako zahteva na pr. italijanska vlada, naj dobe naši delegati široka pooblastila, da bodo mogli brez dogovorov z lastno vlado sklepati pri pogajanjih. Poleg tega obstoje tudi težkoče glede sestave delegacije, ki bi šla k pogajanjem, ker še ni popolnoma gotovo, da bi z dr. Trumbičem prisostvovala pogajanjem tudi minister dr. Ninčič in general Pešič.

Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Češko.

Dunaj, 12. oktobra. „Press Centrale“ poroča: Jugoslovanski minister dr. Popović je dopel v Prago, da dokonča trgovsko pogodbo med Čehoslovaško in Jugoslavijo.

Dnevne vesti.

Vzdržite povsod aprovizacijo! Važno je, da se aprovizacija vzdrži. Zato polagajte na njo največjo skrb! Aprovizacija mora funkcionirati! Gostilničarji morajo nuditi vse, kar imajo in se morajo potruditi, da gustom ustrezajo.

Naše organizacije ne smejo razpasti. Vodilni možje naj jih drže skupaj. Sedaj je trdnejša organizacija kakor prej potrebna. Na delo vsi, ki so dobre volje!

Nemško zmagoslavje. Iz Borovelj poročajo: Nemci praznujejo veliko zmagoslavje. To kažejo tako, da napadajo Slovence. Kaplana Kanduta so obmetavali s kamenjem. Nismo več varni življenja. Prosimo nujne pomoči.

Nemški Michel si je prizadeval, da bi izvedel „čist“ plebiscit. To je bila nemška komedija v petih aktih. I. Taktlosigkeit, II. Lüge, III. Hinterlist, IV. Betrug, V. Frechheit. I. dejanje se je vršilo v Celovcu, II., III., IV. v coni A, V. pa zopet v Celovcu. K tej komediji so povabili „celo“ Evropo. Izšel je tudi gledališki list, ki vabi k predstavi te komedije. List je zelen in lepo okrašen. Na vrhu sedi hudič v risu, v levem, spodnjem voglu pa nemški Michel slika koroškega kmeta, staro korenino, a ta mu osle kaže.

Ponesrečila je 9. oktobra na cesti iz Prevalj v Mežico Antonija Prešern, žena kovača Mihaela Prešerna iz Podpece. Z možem sta vozila na dvokolesnem vozičku krompir domov. Medpota jih deide neki voznik, ki je vozil pivo v Mežico. Mož in žena prosita voznika, da bi vzel krompir na voz. Ko jima to ugotovi, prisedeta še sama na voz. Nakrat pa pripelje naproti vlak ozkotirne železnice. Konj se ga ustraši in zdirja proti Poljanam. Antonija Prešern je hotela skočiti na tla, pa je obtičala z eno ного na vozu, tako da jo je voz vlekel po tleh kakih 350 korakov. Ko se je končno posrečilo konja ustaviti, je bila žena že mrtva. Pokopali so jo 11. oktobra na pokopališču v Mežici.

Igre za naša dekleta. Dekliških iger za naše odre silno manjka, ker so vse dosedanje že stokrat preigrane. Zato je priznani pesnik Silvin Sardenko spisal štiri igre, ki se odlikujejo po svoji globokosti, lepoti in umetnosti. Prvi dve sta nabožne vsebine, drugi dve posvetne. Zbirka nosi naslov: „Nedeljske ure na društvenih odrih“ in se naroča pri Krekovi prosveti v Ljubljani, Poljanska cesta 4. Stane izvod 15 K, sedem izvodov skupaj 95 K. Hitro naročajte, ker je zaloga majhna!

Vovbre. V naši razvpiti občini smo Slovenci dobili 310 glasov za Jugoslavijo in 435 glasov se je oddalo za Nemško Avstrijo. Pa pravijo, da so Vovbre najslabši kraj severno Drave!

To pa ni res. Sedaj nemškutarji grozijo in pretijo. Mi pa ostanemo kakor smo bli, enega srca, ene krvi!

Izmed zaprtih 9 glasovalcev v velikovškem sodnijskem okraju jih je glasovalo 8 za Nemško Avstrijo in 1 za Jugoslavijo. Značilno!

Imenovanje. G. vladni svetnik dr. Ferjančič, okrajni glavar v Borovljah, je imenovan za dvornega svetnika. Našemu rojaku iskreno čestitamo. Tudi tu se vidi, kako spoštuje naša država domače sijnove.

V Zvabeku so dobili Nemci 57 glasov, Jugoslavija pa 180, 8 pa jih je bilo neveljavnih.

Naše vojaštvo je 13. okt. zopet vkorakalo v Velikovec. Na vrhu puškinih cevi so vrli vojaki imeli vtaknjene slovenske znake.

Strokovni učitelji za keramiko. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani razpisuje službo strokovnega učitelja za keramiko, ki ima teoretično izobrazbo in prakso v izdelovanju lončene posode, opeke in glinastih izdelkov sploh. Prošnje, pravilno s tremi dinarji kolkovane in opremljene s študijskimi spričevali, zlasti s spričevalom o praktični usposobljenosti, naj se vložijo do 10. novembra 1920 pri ministrstvu trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani. Služba je zvezana s prejemki IX. činovnega razreda. Vsa pojasnila daje Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22.

Umrl je 1. oktobra Emil Stanek, rudarski inženir in vodja premogokopa na Lešah, star 58 let. Bil je brat češkega politika Staneka.

Mnogi mislijo, da je plebiscitno vprašanje že končano. Temu pa ni tako, ker se bo o tem še dolgo, dolgo razpravljalo.

Občine, pozor! Nemci so pri plebiscitu goljufali na debelo. Protestirajmo proti takemu „ljudskemu“ glasovanju! Če imajo Nemci v enem kraju večino, jo pa mi imamo v drugem. Zaradi tega ta kraj še ni izgubljen.

Deželna vlada za Slovenijo je odredila, da morajo uradniki ostati na svojih mestih.

Libeliče. Plebiscit se je mirno vršil. Nemškutarji so agitirali na vse kriplje.

Mrtvi volili. LDU Velikovec, 12. oktobra. Plebiscit na Koroškem se je vršil v znamenju velikanskih sleparij od strani Nemcev, ki so jih ščitili Italijani in nemške goljufije omogočali. Glasovali so tudi nemški mrtveci, tako na pr. v Železni Kapli Kristina Kalijan, umrla 29. sept. 1920, nadalje Julijana Balterer, umrla 8. oktobra, pokopana pred glasovanjem, glasovala pa je isti dan popoldne. Takih slučajev je več. Italijanski delegati pri distriktnih svetih so naknadno, ko je bil reklamacijski rok že končan, sprejeli na stotine in stotine reklamacij iz posameznih občin, ki niso bile upravičene in ki niso imele od občinskih glasovalnih komisij votuma, ter so jih za Nemce ugodno rešili.

„Srbov ne morem lajdati.“ Ni ga ljudstva, ki bi bilo toliko obrekovano kakor Srbi! To ostane večna sramota za Nemce! Medtem ko so oni dajali vojakom povelja, da proti Srbom ni treba poznati nobenega usmiljenja in prizanašanja, ko so ubijali in na vse načine mučili otroke, žene in starčke, ko je poginilo nad en milijon srbskega ljudstva, so slikali Srbe kot največje divjake! Mi vemo, da so tudi Srbi uganjali grozovitosti, a še desetkrat večje grozovitosti so uganjali Nemci nad Srbi. Nemci so začeli vojsko, ne Srbi. In kaj nam hočejo Srbi hudega? Ali nam hočejo vzeti našo zemljo? Ne! Našo vero? Tudi ne! Hočejo gospodovati nad nami kot so gospodovali Nemci? Tudi ne; enakopravni bomo v eni državi, mi za se, Hrvatje zase in Srbi za se. Odkod pride najboljša moka? Iz krajev, kjer živijo Srbi. Srbi niso naši sovražniki. Zapeljan je, kdor pravi: „Srbov ne morem lajdati.“

Nekaj številčk o glasovanju.

	Jugoslavija:	N. Avstrija:
Loče	410	228
Leđinice	327	233
Rožek	128	189
Drava	141	252
Loga ves	344	262
Šent Jakob	968	716

Mariborska eskomptna banka

Glavni trg št. 141 podružnica Velikovec glavni trg št. 141

Telefon št. 7 (interurban). — Račun pošt. ček. urada SHS v Ljubljani št. 11.695.

Centrala Maribor.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju; dovoljuje vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Podružnica izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Daje pojasnila vsak čas brezplačno. Blagajna je odprta od 1/9. do 12. ure in od 15. do 16. ure (3. do 4. ure popoldne).

Podružnica Murska Sobota.

Izvršuje nakazila v tu- in inozemstvo. Kupuje in prodaja devize, valute in vrednostne papirje ter eskomptira trgovske menice; akreditivi na vsa tu- in inozemska mesta.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Borovljah.

Delniška glavica: 50.000.000 K.

Rezervni zaklad: 45.000.000 K.

Dovoljuje vsakovrstne kredite po najugodnejših pogojih.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, Celovec, Gorica, Maribor, Split, Sarajevo, Trst in Ptuj.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Daje pojasnila vsak čas brezplačno.

Prof. dr. Fr. Kovačič, član razmejitvene komisije na naši severni štajerski meji, je zbolel. Zdravje se mu obrača na bolje.

Želodec v Jugoslaviji, glavo v Nemški Avstriji bi rad imel graščak Ossiander v Guštanju. To pa ni mogoče, zato se bo moral že odločiti za eno ali drugo državo in z njim vsi, ki po Mežiški dolini, kjer vlada, hvala Bogu, lep mir in red, sejejo med ljudstvo protidržavni plevel.

Dopisi.

Velikovški okraj.

v Guštanj. (Pri nas se ženijo...!) Kar tri poroke na en dan, to je za Guštanj senzacija! Posebno, če stopata k oltarju brat in sestra hkrati. In to se je zgodilo dan po plebiscitu v Guštanju, 11. oktobra. Hajnčekov Joško s Tolstega vrha Joško Dretnik si je izbral za družico svojega življenja Krajergerjevo Ciliko iz Guštanja; njegova sestra Franika Dretnik je pa poročila Urbana Mesnerja pđ. Rifla na Lješah. Ob enem pa je obljubil zakonsko zvestobo do groba kovinar Ferdo Lečnik Korenovi Angelici s Selovca. To vam je bila dolga vrsta brhkih svatov, ki so korakali po izvršenem cerkvenem opravilu ob prožnih zvokih domače godbe vsak na svojo stran; na ohcet. — Vsem trem parom želimo obilo sreče!

Društvene vesti.

Kršč. socijalno izobraževalno društvo za Guštanj priredi v nedeljo 24. oktobra ob pol 3. uri popoldne svojo prvo gledališko predstavo na svojem novem odru v dvorani gostilničarja g. Franja Lečnika v Guštanju. Domači igralci bodo vprizorili Krekove: Tri sestre. Poje domači mešani pevski zbor pod vodstvom Ivana Finka. Čisti dohodek je namenjen v pokritje stroškov za novi oder. Sedeži I. in II. vrsta po 7 K, drugi sedeži po 5 K, stojišča po 3 K. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Natančnejši spored se bo dobil na dan prireditve pri blagajni. Na veselo svidenje! Predsedstvo.

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.

Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

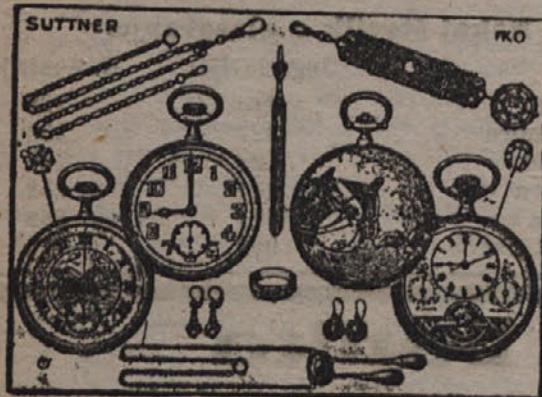
Ovčjo volno

kupuje in plačuje po najvišji ceni

J. Oswald, Velikovec, kavarna Sparl.

— Zamenja pa tudi sukno za volno. —

Hočete dobro in poceni kupiti?

Najzanesljivejša ura je Suttner-jeva ura!

Nikelnasta, jeklena, srebrna ali zlata ura, vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi verižice, prstane in uhane, vsakovrstne darove in potrebščine, kakor: škarje, nože, priprave za britje, kibičnjake, diamante za rezanje stekla, doze za smodke in cigarete, zapestnice itd.

Vse dobro in poceni najdete v ceniku firme.

H. Suttner, Ljubljana št. 977.

Štampilje vseh vrst in
pečate iz medi za
dobavlja pečatni vosek
najhitreje in
najceneje

Ludovik Šef, Maribor

Prešernova ulica 1.

Tovarniška zaloga papirja in specialna trgovina pisarniških potrebščin.

Brzjavi: **Papiršef Maribor.**

V zalogi
Družbe sv. Mohorja na Prevaljah

je izšla knjiga:

Sket-Podboj:

Slov. Sprach- und Übungsbuch

8. Auflage.

Cena vez. 40 K.

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporočil dne 28. julija 1899, št. 25.255, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogistji in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane K 50.— in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaje; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 15.—.

Lekarnar Trnkoci

v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Kupim posestvo

z večjim dorašenim smrekovim gozdom, žago ali mlin, restavracijo ali boljšo gostilno, eno dobro ohranjeno parno lokomobilno in en polnojarmenik (Vollgatter). Pismene ponudbe z natančnim popisom in ceno je poslati na **Andrej Marinc, Gomilsko pri Celju.**

PIVO najboljšo črno bavarsko črno „PORTER“ in belo marčno

v sodih in steklenicah ter belo in črno

VINO razpošilja vsako množino najcenejše

A. Oset, Slovenjgradec.

Kupi „Drava“ Maribor.

Rezan les (smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov), tesan les (smrekov, jelkov, borov), okrogel les (smreka, jelka, bor, mecesen), bukov les (hlode od 25 cm debelosti naprej), drva (trda in mehka), stoječi les v gozdu, smrekovo skorjo

kupi vsako množino

„DRAVA“

lesna trgovska in industrijska družba

Z O. Z.

v Mariboru.

Kupi „Drava“ Maribor.

DANICA krema za čevlje

čisti, lika in konservira usnje.

Proizvaja:

„SLAVIA“ tvornica kemičnih proizvodov d. d.

Zagreb

Ilica 213.

Telefon 5—46.

Brzjavi: „CEMIA“.